

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

1/2

kirjaamo@tem.fi
virve.haapajarvi@tem.fi

Viite: Lausuntopyyntö 14.3.2017 dnro TEM1230/00.04.01/2015

Asia: Lausuntopyyntö kilpailulain uudistamista koskevan työryhmän mietinnöstä

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua kilpailulain uudistamista koskevan työryhmän mietinnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Mietinnössä esitetään, että maatalouspoikkeusta kilpailulain 2 §:n 2 momentissa muutetaan teknisluonteisesti vastaamaan uuden EU:n markkinajärjestelyasetuksen ((EU) N:o 1308/2013) säännöksiä.

Työryhmän väliraportissa mainitut neuvottelut itsesääntelyjärjestelmästä ovat loppuneet tuloksettomina. Tämän takia MTK vaatii, että lainsäädäntötyöt aloitetaan välittömästi. Tarvitsemme erikoislainsäädäntöä suojaamaan elintarvikeketjun heikointa lenkkiä, maataloustuottajaa ja poistamaan moneen kertaan todetut epäreitit kauppatavat elintarvikeketjusta.

Väliraportissa mainittu Yrittäjäsuoja laki (1062/1993) on liian yleinen eikä sitä ole yli 20 vuoteen kertaakaan sovellettu elintarvikeketjun ongelmiin. Kyseisessä laissa on kielletty **kohtuuttoman ehdon käyttö**. KKV:n selvityksissä on huomattu mm., että tuottajien kanssa ei tehdä kirjallisia sopimuksia, että sopimuksissa ei ole sovittu hinnoista ja, että sopimuksia muutetaan taannehtivasti. Yrittäjäsuojalain yleiskieltoa ei voida soveltaa näihin tilanteisiin. Tämän lisäksi yksittäistapaukset on yrittäjäsuojalain HE:n mukaan rajattu pois eli pitäisi olla useita tuottajia, jotka uskaltaisivat viedä asiansa markkinatuomioistuimeen. Miten tuottajat saavat tietää muiden tuottajien samanlaisista ongelmista? Suomessa ns. "fear factor" on erittäin vahva eli tuottajat eivät uskalla valittaa epäkohdista.

Työryhmä esittää, että KKV:lle annettaisiin oikeus jatkaa elinkeinoharjoittajan tiloissa tai muissa tiloissa aloittamansa tarkastusta datan jäljennöksen osalta omissa toimitiloissaan. MTK:n näkemys on, että tarkastuksen jatkamisen ehdoksi on asettava kohdeyrityksen suostumus.

Kilpailulakityöryhmä esittää kilpailulakiin säännöstä, jonka mukaan KKV:n virkamiehet voisivat kuulustella yrityksen edustajia heidän kodissaan. Kotirauha on suojattu perustuslaissa ja siitä poikkeaminen edellyttää painavia perusteluita. MTK:n mielestä niitä ei ole tässä esityksessä. Kuulustelut voidaan hoitaa asiaa vaarantamatta virastossa ja kotirauhan suoja ei siten tarvitse heikentää. Työryhmä esittää, että toimialayhdistykselle määrättävän seuraamusmaksun enimmäismäärää korotettaisiin siten, että seuraamusmaksu voisi jatkossa olla 10 % yhteenliittymän ja sen kymmenen suurimman jäsenen liikevaihtojen summasta. Työryhmä on virheellisesti katsonut, että yritykset

voisivat toteuttaa kilpailulain vastaisia toimenpiteitä toimialayhdistyksen suojissa seuraamuksitta. Tämähän ei pidä paikkaansa. KKV voi puuttua elinkeinoharjoittajien väliseen kiellettyyn yhteistyöhön riippumatta siitä, harjoitetaanko yhteistyötä suoraan toimijoiden kesken vai yhdistyksen puitteissa. Tällaiset kohtuuttomat seuraamusmaksut voisivat kaataa toimialayhdistyksen. Seuraamusmaksu vaikuttaisi siten myös niihin jäseniin, jotka eivät ole toimineet lainvastaisella tavalla. Jos lainsäädäntöä kiristetään työryhmän ehdottamalla tavalla, PK-yritykset eivät välttämättä uskalla liittyä toimialayhdistykseen tai pysyä toimialayhdistyksessä. PK-yritykset tarvitsevat kuitenkin edunvalvontaa ja neuvontaa varten toimialayhdistystä, joka kokoaa alan yhteiset näkemykset. Koska KKV jo pystyy puuttumaan kiellettyyn toimintaan, MTK:n mielestä lainsäädäntöä ei voida kiristää tällä tarpeettomalla tavalla.

Työryhmä ehdottaa, että elinkeinoharjoittajalle voitaisiin jatkossa määrätä seuraamusmaksu, mikäli se esimerkiksi jättää toimittamatta KKV:n pyytämän asiakirjan, antaa virheellisen tiedon, jättää oikeaomaisesti henkilöstön antaman virheellisen tiedon taikka murtaa tiettyihin tiloihin pääsyn estävän, KKV:n asettaman sinetin. Seuraamusmaksu ulottuisi niin tahallisiin kuin tuottamuksellisiinkin tekoihin, ja olisi määrältään enintään 100 000 euroa mutta kuitenkin maksimissaan 1 % elinkeinoharjoittajan liikevaihdosta. MTK vastustaa erillisen seuraamusmaksun määräämistä menettelysääntöjen rikkomisesta. KKV esittää laajoja kysymyksiä ja olisi tulkinnanvaraista, milloin annetut vastaukset voitaisiin katsoa sanktioitavalla tavalla puutteellisiksi. Jos lainsäädäntöön halutaan sanktiomahdollisuus menettelysääntöjen rikkomuksesta, se on rajoitettava tilanteisiin, joissa menettelyvirhe on tehty tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella.

Työryhmä ehdottaa KKV:lle oikeutta rakenteellisiin toimenpiteisiin kiellettyjen kilpailunrajoitusten ja määräävän markkina-aseman väärinkäytön korjauskeinona. MTK:n mielestä nykyinen lainsäädäntö antaa KKV:lle riittävät mahdollisuudet puuttua yritysten kiellettyyn toimintaan. Rakenteellisilla korjaustoimenpiteillä puututtaisiin omistusoikeuden suojaan. Jos puututaan perustuslain mukaisiin perusoikeuksiin, edellytetään yleensä erityisen painavia yhteiskunnallisia syitä ja säännösten tarkkarajaisuutta. Tässä esityksessä ei esiinny kumpaakaan.

MTK haluaa vielä kiinnittää huomiota siihen, että tällä hetkellä prosessi sekä KKV:ssa että myöhemmin markkinatuomioistuimessa ja korkeimmassa oikeudessa kestää kauan. Etenkin asioimisen KKV:ssa pitäisi olla helppoa sekä nopeaa ja resurssien käytön niin kohdillaan, että vastauksia saataisiin riittävän nopeasti.

Helsingissä 11.5.2017

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Antti Sahi
toiminnanjohtaja

Marica Twerin
lakimies